

**V SOBOTO, 7. JUNIJA 2025,
VABLJENI V BRESTANICO
NA DAN ODPRTIH VRAT IN RAZSTAVO
OB 80. OBLETNICI VRNITVE IZ IZGNANSTVA.**

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
PRI POŠTI 1102 LJUBLJANA

VESTNIK

INTERNO GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, APRIL 2025 – št. 161–162

Vabilo vsem izgnancem in beguncem na razstavo ob 80. obletnici vrnitve iz izgnanstva

Dragi izgnanci in begunci, veliko smo s skupnimi močmi postorili za spomin in opomin na našo težko pot izgnanstva in begunstva, zdaj je čas, da se spomnimo na čas vrnitve iz izgnanstva v domovino in na svoje izropane ali celo požgane domove. Junija bo od tega minilo 80 let.

Vrnitev iz izgnanstva nikakor ni bila lahka, nekateri so na poti domov tudi umrli, nekateri so umrli zaradi posledic trpinčenja v izgnanstvu ali pa so postali žrtve sovražnih vojnih formacij, ki se niso sprijaznile s porazom.

Vesetje zaradi kapitulacije Nemčije je bilo neizmerno, a vrnitev domov zaradi uničenih mostov in železniških prog ter dokazovanja, kdo smo in kam želimo, je bila resnično zahtevna za naša izčrpana in izstradana telesa. Kljub trudu Rdečega križa in drugih humanitarnih organizacij je bilo vračanje fizično zelo naporno, a upanje, da spet stopimo na domače dvorišče, nas je gnalo naprej.

O tej naši zgodovinski poti, ki upanje premaga strahove pred nevarnostmi na poti do doma in izmučeno telo iztisne iz sebe še zadnje atome moči, bomo pripravili v grajskih hlevih, kjer je bilo največje taborišče za

*Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica DIS*

izgon Slovencev, fotografsko razstavo o našem vračanju v domovino. O našem vračanju smo izdali tudi brošuro **O vračanju Slovencev iz izgnanstva pred 80 leti**.

Razstava bo odprta na dan izgnancev, v soboto, 7. junija 2025. Vse vas, dragi izgnanci in izgnanke, vabim na to razstavo, ki bo ostala v spomin in opomin tudi naslednjim generacijam.

vaša predsednica Ivica Žnidaršič

Razstava o vračanju Slovencev iz izgnanstva pred 80 leti

Ob 75. obletnici vrnitve iz izgnanstva nismo imeli možnosti za srečanje v največjem slovenskem Zbirnem taborišču za izgon Slovencev zaradi razglasitve epidemije covid-19. Izdali smo knjigo, ki ste jo prejeli vsi izgnanci našega društva.

Sedaj je čas, da se spet srečamo in počastimo spomin na našo veliko zmago, ko smo pred 80 leti spet zagledali svoj rodni kraj in dom. Čeprav smo bili izmučeni, sestradani, bolni in onemogli, smo bili veseli vrnitve kljub bolečemu spoznanju, da so domovi oropani ali celo do tal požgani.

7. junija – na dan slovenskih izgnancev, bomo odprli razstavo o izgonu Slovencev s poudarkom o vračanju izgnancev v domovino. Že v prejšnji številki Vestnika smo pisali o repatriacijskih bazah. Pred junijsko razstavo pa še nekaj zgodovinskih dejstev o vračanju izgnancev in beguncem v poletnih dneh leta 1945.

V Sloveniji je ministrstvo za socialno politiko ustanovilo štab za repatriacijo, ki je že 12. maja 1945 izdal odlok, s

katerim je odredil, kako je treba poskrbeti za vojne ujetnike, internirance in prisilno odpeljane delavce. Slovenski štab za repatriacijo je leta 1945 organiziral okrog 40 sprejemališč s skupno zmogljivostjo 40.302 osebi.

Dan odprtih vrat taborišča v Brestanici, razstava in prireditev ob 80. obletnici vrnitve izgnancev v domovino

Izvršni odbor Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 bo ob dnevu izgnancev, 7. junija, organiziral dan **odprtih vrat in razstavo ob 80. obletnici vračanja iz izgnanstva** in ob tej obletnici **organiziral prireditev** na dvorišču grajskih hlevov in konjušnic v Brestanici v največjem zbirnem taborišču za izgon Slovencev.

Slavnostni govornik bo dr. Robert Golob, predsednik vlade Republike Slovenije.

Poleg ogleda notranjosti taborišča in ogleda razstave o vračanju pred 80 leti bo na dvorišču taborišča ob pogostitvi potekalo tudi druženje članov DIS in svojcev.

**Taborišče bo odprto v soboto,
7. junija 2025,
od 10. do 14. ure.**

Vsi, ki si še niso ogledali razstave DIS o fašističnem in nacističnem nasilju nad slovanskimi narodi, si jo bodo lahko ogledali na gradu Rajhenburg.

Veselimo se srečanja!

Izvršni odbor
Društva izgnancev Slovenije
1941–1945

Informacije:
031 589 117
01 43 44 880

generalna pokroviteljica

Iz brošure Ivica Žnidaršič o vračanju slovencev iz izgnanstva pred 80 leti, ki jo bodo bobili vsi obiskovalci razstave v Brestanici

Dnevni red v bazah

Repatriiranci so morali vstati ob 5.30, nato so se umili, šli k dviganju zastave, na zajtrk, na registracijo in pregled, sledilo je kosilo, prosti čas, politična ura, registracija, večerja, zbor za spuščanje zastave, spanje ob 21. uri. **Disciplina je bila v bazah zelo poudarjena, ker so bile baze vojaške in ne civilne ustanove.** Dnevni redi so se morali vestno izpolnjevati tudi tedaj, ko so v bazo prihajali večji transporti. Razvijali so zastave in izvajali politične ure za »povratnike«. Baze in sprejemališča so bili organizirani po vojaško. Zato so bili mnogi repatriiranci ob prihodu v baze zelo razočarani, ker so po skoraj štiriletnem trpljenju v izgnanskih in drugih taboriščih pričakovali prijaznejši sprejem ob prihodu v domovino.

Čeprav je tedaj vnovičen popis ljudi motil, smo žrtvam vojne prav s temi popisi pomagali dokazovati čas vrnitve v domovino.

Štab za repatriacijo je že julija 1945 poslal vsem sprejemnim bazam okrožnico in v zvezi s temi navodili so bili repatriiranci razvrščeni v štiri skupine, in sicer: vojni ujetniki, interniranci, delavci na prisilnem ali prostovoljnem delu in vsi drugi (otroci, ženske, izseljenci).

Slovenske izgnance kot največjo skupino prvih civilnih žrtev nacizma so uvrščali med internirance ali pa v skupino »izseljenci«. Ta napaka se še danes pojavlja. **Mi nismo izseljenci, ampak prisilno in pod orožjem izgnani.**

Po pregledu in popisu je repatriiranelec prejel **objavo**, brez katere ni smel

nihče zapustiti baze. Na objavi je bila navedena baza za repatriacijo, številka objave in datum odhoda ter v kateri kraj gre repatriirana oseba. To objavo so uporabljali kotčasne osebne izkaznice, s katerimi so bili upravičeni do brezplačne vožnje po železnici. Od železniških postaj, ki so bile tudi po 20 km od doma, pa ni bilo organiziranih prevozov. Prepuščeni smo bili sami sebi. Doma pa so nas čakali izropani domovi.

V Kamniku je bilo več repatriacijskih baz, ki so tudi najdlje delovale. Skozi repatriacijsko bazo, ki je bila v Uršulinskem samostanu, se je vračala tudi naša družina.

Pomoč Rdečega križa Slovenije

Pomembno vlogo pri pomoči in vračanju repatriirancev je imel tudi Rdeči križ Slovenije. Nanj se je obračalo tudi zelo veliko ljudi pri iskanju svojcev, ki se po koncu vojne niso vrnili domov in so bili pogrešani. Zato je Rdeči križ Slovenije od junija 1945 do maja 1946 izdajal časopis Vestnik, v tem času je izšlo 60 števil, z več deset tisoč imeni iskanih oseb kakor tudi naslovi oseb, ki po svojcih poizvedujejo. Oddelek za poizvedovanje za pogrešanimi osebami pri Glavnem odboru Rdečega križa Slovenije je tako našel podatke za blizu 30.000 pogrešanih oseb in o tem obvestil njihove svojce.

Po poročilih Glavnega odbora RKS, objavljenih v Vestniku 5. januarja 1946, je bilo med repatriiranci le 35,3 % zdravih, 45 % močno oslabilih, ostali pa hudo in celo neozdravljivo bolni.

Kuhanje v kotlih na železniških postajah za vračajoče izgnance

Zdravniška pomoč je bila nudena 10.573 repatriirancem.

Od avgusta 1945 do sredine leta 1946 je Rdeči križ Slovenije sprejel 335.683 zabojev in kartonov oblačil, obutve, hrane in sanitetnega materiala. Blago so darovali ameriški Rdeči križ, ameriški komite za pomoč Jugoslaviji, kanadski komite za pomoč Jugoslaviji, mednarodni Rdeči križ, angleški Rdeči križ, Rdeči križ Jugoslavije, Čile, Južna Amerika, Pariz, Rim, Švica in razni drugi darovalci.

Pomoč, ki je prihajala za Jugoslavijo preko Trsta in Reke, je tudi sprejemal Rdeči križ Slovenije. Skupno je sprejel 928 vagonov robe, kar je predstavljalo 30 tovornih vlakov. Misija UNRRE za Jugoslavijo je do oktobra 1945 poslala med drugim pomoč v obliki

368.629 ton hrane in 32.580 ton oblek in obutve.

Januarja 1946 je bilo v Rdeči križ Slovenije vključenih 170.408 članov, ki so delovali v 1714 krajevnih organizacijah RKS, zato so uspeli razdeljevati prispelo pomoč pomoči potrebnemu prebivalstvu.

Vsa ta pomoč pa ni mogla nadomestiti velike izgube vsega premičnega premoženja in škode na nepremičnem premoženju, zlasti slovenskim izgnancem in beguncem zaradi izгона celotnih družin in celo izгона prebivalstva celotnih vasi in krajev. Vojne škode za izgubo premoženja pa nismo nikoli dobili.

*Predsednica DIS
Ivica Žnidaršič, prof.*

NAŠE ZNANJE ZA VAŠE ZDRAVJE.

Lasten razvoj, inovativni postopki in sodobni izdelki so naš prispevek k učinkovitemu zdravljenju.

- 10 % prihodkov od prodaje za razvoj in raziskave
- napredne farmacevtske oblike in tehnologije
- patentno zaščitene inovacije

KRKA
Živeti zdravo življenje.

www.krka.si

Podpis pogodb o sofinanciranju programov na področju vojnih invalidov in žrtev vojnega nasilja

Ob podpisu pogodbe za programe na področju žrtev vojnega nasilja so na spletni strani Ministrstva za obrambo RS zapisali: »Minister za obrambo mag. Borut Sajovic in predstavniki nevladnih organizacij, ki delujejo na področju vojnih invalidov in žrtev vojnega nasilja, so danes na Ministrstvu za obrambo RS slovesno podpisali pogodbe o sofinanciranju programov na področju vojnih invalidov in žrtev vojnega nasilja za leto 2025.«

Minister je v svojem nagovoru poudaril, da v teh organizacijah opravlja pomembno in dragoceno delo, saj so močna opora vsem tistim, ki so jih pomembni dogodki v naši preteklosti, katerih pozitivne posledice vsi cenimo, močno zaznamovali.

»S sofinanciranjem programov želimo omogočiti dostop do zdravstvenih, socialnih in rehabilitacijskih storitev ter podpreti aktivnosti, ki prispevajo k ohranjanju dostojanstva, socialne vključenosti in dobrega počutja upravičencev tako v Republiki Sloveniji kot v

zamejstvu. Prav tako želimo predstaviti zgodovinsko izročilo sodržavljanom in predvsem mlajšim generacijam. Naša dolžnost je, da se zavzemamo za pravice in interese vojnih invalidov ter žrtev vojnega nasilja, obenem pa spodbujamo solidarnost in spoštovanje do njihovega prispevka v družbi.

Opažamo, da sodelujoče organizacije z veliko predanostjo izvajajo programe pomoči ter tako prispevajo k bolj vključujoči in pravični družbi. Tako dosegamo pomembne premike pri izboljšanju razmer za življenje tistih, ki so v preteklosti utrpeli hude preizkušnje,« so še dodali na ministrstvu.

Na podpisu so poleg ministra za obrambo Republike Slovenije mag. Boruta Sajovica sodelovali predstavniki nevladnih organizacij, ki delujejo na področju vojnih invalidov in žrtev vojnega nasilja, in sicer Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991, Zveze društev vojnih invalidov Slovenije, Društva taboriščnikov - ukradenih otrok,

V imenu DIS se je slavnostnega podpisa na Ministrstvu za obrambo RS udeležil mag. Franc Žnidaršič. Foto: Vekoslav Rajh

Društva vojnih invalidov Gorenjske, Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije in Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije. Na tem področju delujejo še Zveza vojnih invalidov NOV Trst, Zveza koroških partizanov in prijateljev protifašističnega

odpora ter uslužbenci Direktorata za vojne veterane in vojaško dediščino, ki vsebinsko skrbijo za to področje.

V kulturnem programu je nastopil pihalni kvintet Orkestra Slovenske vojske, slovesnost je povezovala Mateja Trunk Hrvatina.

Poročilo o pogovoru delegacije DIS s predsednikom Vlade Republike Slovenije o pripravi in vložitvi zakona o simboličnem nadomestilu zaradi vojne škode

Delegacija DIS v sestavi mag. Gregor Kaplan, Marjan Špegelj in mag. Franc Žnidaršič je 1. 4. 2025 uspešno opravila razgovor s predsednikom Vlade RS, skupino poslancev Svobode, sekretarko Ministrstva za finance RS in predstavnikom pravne službe, ki je pripravila končno verzijo Zakona o simboličnem nadomestilu za premoženjsko škodo žrtvam vojnega nasilja. Ugotovili smo, da je zakon pripravljen. Predsednik Vlade RS je pokazal izjemno razumevanje za obveznost države, da končno sprejme že leta 1995 napovedan posebni zakon. Zakon bo v najkrajšem možnem času vložil v proceduro Državnega zbora RS, Vlada RS pa mora v proračunu za prihodnji dve leti zagotoviti potrebna sredstva za realizacijo

sprejetih obveznosti. Pri tem je pomembno dejstvo, da bodo vsi še živeči upravičenci dobili simbolično nadomestilo za nastalo premoženjsko škodo brez kompliciranega dokazovanja. Dovolj bo, da imajo status žrtve vojnega nasilja in bodo vložili zahtevo.

V imenu vseh žrtev vojnega nasilja se Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 iskreno zahvaljuje predsedniku Vlade RS, poslancem Svobode in strokovni službi Svobode za razumevanje in doseg dogovora o vsebini in izvedbi zadevnega zakona.

Obstaja realna možnost, da bo zakon vložil in sprejet še pred jesenjo.

Pripravil: mag. Franc Žnidaršič, član delegacije

Seje organov DIS

Seja Nadzornega odbora DIS je bila 31. 1. 2025 v Ljubljani na Einspielerjevi 6. Nadzorni odbor DIS je pregledal finančno poslovanje DIS in sprejel poročilo in obrazložitev dela Društva izgnancev Slovenije in ocenil, da je bilo finančno poslovanje DIS uspešno in skrbno vodeno. Sejo je vodila predsednica Nadzornega odbora, Veronika Kljun. Na seji Izvršnega in Nadzornega

organa DIS, Sveta DIS in, Častnega razsodišča DIS, ki je bila 21. 2. 2025, so obravnavali finančno poročilo, potrdili gradiva za dopisno sejo DIS, mag. Franc Žnidaršič je poročal o pogovorih z vlado glede gnotne škode, postavili so iztočnice o razstavi in prireditvi 80. obletnici vrnitve iz izgnanstva v Brestanici.

Z. K.

Seja Nadzornega odbora DIS, 31. 1. 2025. Foto: M. Skledar

Seja organov DIS, 11. 3. 2025. Foto: M. Skledar

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je že od leta 1991 za vlado in državni zbor zbral vse podatke o zahtevani vojni škodi nekdanje države, o odobreni vojni škodi, o dobljeni vojni škodi ter prispevalo tudi gradiva in argumente za izterjavo vojne škode. Kljub vsem prizadvanjem upravičencev, to vprašanje, po več kot 80 letih, ostaja še naprej odprto.

. Iz dejavnosti DIS . Iz dejavnosti DIS .

Obrazložitev zaključnega računa DIS in njenih organov za leto 2024

Program dela in finančni načrt Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 in njenih organov za leto 2024 je bil sprejet na Skupščini DIS 18. 3. 2024.

Program dejavnosti DIS v letu 2024:

1. Organizacijska dejavnost
2. Socialni in zdravstveni programi
3. Ohranjanje zgodovinskega izročila
4. Vzdrževanje zbirnega taborišča hlevov pri gradu Rajhenburg.

V letu 2024 smo planirali **98.600,00** evrov prihodkov, dosegli pa smo **93.412,42** evra prihodkov, kar je manj od planiranih. Leta 2024 smo zaključili s pozitivnim presežkom **196,44** evra.

Nadzorni odbor DIS je ugotovil, da je društvo kljub visoki starosti članov in zdravstvenimi težavami uresničilo večino načrtanega programa za leto 2024. Določene zadeve smo prilagodili omenjeni situaciji in združili več aktivnosti hkrati. Tako smo ob dnevu izgnancev 7. junija poleg druženja izgnancev omogočili tudi razstavo knjig Društva izgnancev Slovenije 1941–1945. Dan odprtih vrat v grajskih hlevih v Brestanici je bil tradicionalno dobro obiskan s strani izgnancev in njihovih svojcev.

1. Delovanje društva

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je redno delovalo in reševalo tekoče zadeve, se javljalo na razpise, poročalo o delu in reševalo finančne zadeve. Vse več težav predstavlja pobiranje članarine in prispevka za Vestnik DIS, morali smo izdati kar nekaj opominov zaradi neplačevanja članarine.

Imeli smo eno dopisno sejo Skupščine DIS, in sicer 18. 3. 2024, z naslednjim dnevnim redom:

- zaključni račun DIS za leto 2023 z obrazložitvijo;
- poročilo o delu DIS in poraba sredstev v 2023;
- bilanca krajevnih in območnih organizacij DIS za leto 2023 (podračuni Skupščine DIS);
- poročilo Nadzornega odbora Skupščine DIS o zaključnem računu DIS za leto 2023;
- poročilo računovodstva o vodenju poslovnih knjig v letu 2023;
- sprejem programa dela DIS za 2024 in
- razno.

Na dopisni seji so delegati potrdili zaključni račun DIS za leto 2023, potrdili poročilo Nadzornega odbora Skupščine DIS za leto 2023, potrdili poročilo računovodstva o vodenju poslovnih knjig v letu 2023 in potrdili program dela DIS za leto 2024.

Sestanki organov DIS – IO DIS, Nadzorni odbor, častno razsodišče in Sveta DIS so potekali po ustaljenem programu. Seje IO DIS so bile 21. 2. 2024, 25. 3. 2024 in 25. 9. 2024, na mesečni ravni pa smo imeli kolegije DIS, kjer smo obravnavali tekoče zadeve društva.

Skupščino DIS v fizični obliki smo imeli 26. 6. 2024, kjer je bil glavni poudarek prizadevanje za uveljavitev

zakona za poravnavo vojne škode, povzročene v drugi svetovni vojni. Člani pogajalske skupine DIS so navzoče delegate seznanili s potekom pogovorov z vsemi organi oblasti Republike Slovenije.

V vse krajevne organizacije smo v letu 2024 poslali 5 pisemskih informacij, na sestanku predsednikov KO in OO so prejeli knjigo mag. Franca Žnidaršiča »Eno življenje je prekratko«.

Predsednica Državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič je v četrtek, 21. 3. 2024, v Državnem zboru RS sprejela predstavnike DIS.

V dolgem in odkritem pogovoru je bila predsednica DZ predstavljena kronologija urejanja statusa žrtev vojnega nasilja v Sloveniji. Poseben poudarek so namenili še vedno odprtemu vprašanju poplačila gmotne škode s strani Nemčije, ki ga je treba rešiti. V zvezi s tem so predsednici DZ predstavili tudi predloge in možnosti, ki bi po njihovi oceni prispevali h končni ureditvi tega vprašanja. Toda rezultata žal ni bilo. Glede na odziv predsednice je zagotovo moč pričakovati, da bo tokrat zadeva vsekakor resno obravnavana in obstaja upanje, da bodo prizadevanja DIS in predsednice Ivce Žnidaršič po več desetletjih končno na simbolni ravni vendarle ustrezno naslovljena.

O prizadevanjih delegacije DIS pri Vladi RS in Državnem zboru RS je v Vestniku podano poročilo s strani delegacije DIS. Bil bi skrajni čas, da poseben zakon o povračilu gmotne škode, vendarle pride v Državni zbor RS in se o njem glasuje.

V letu 2024 je izhajal tudi Vestnik DIS, izdali smo pet števil, eno enojno številko in dve dvojni številki Vestnika DIS.

2 Socialno in zdravstveno varstvo

V Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945 aktivno deluje še okoli 7.120 članov DIS, ki so vključeni v 75 krajevnih in območnih organizacij DIS. Povprečna starost članov je več kot 83 let in v letu 2024 jih je več kot 180 umrlo.

V letu 2024 se je potreba pomoči članom DIS povečala. Zato smo pisno, telefonsko in prek Vestnikov DIS prosili vodstvo krajevnih in območnih organizacij DIS in članstvo, da pomagajo osamelim članom DIS tudi preko strokovnih služb, Rdečega križa in Karitasa.

Zakon o trajni oskrbi je sicer sprejet, a naši člani nimajo dovolj informacij o prednostih tega zakona. Z informacijami jim pomagamo kolikor lahko, a na vsa vprašanja težko odgovorimo, zato jih v zvezi s tem napotimo na socialne službe svojih občin.

Naše člane močno zanima, kdaj bo sprejet zakon o povračilu gmotne škode in na to temo dobimo na društvo veliko razočaranih klicev izgnancev. Še kako razumemo razočaranje naših sotrpinov, a zaenkrat zakon še ni na dnevnem redu Državnega zbora RS.

Kljub boleznim, tudi Covid-19 je za naše članstvo še vedno zelo nevaren, so bili občni zbori, sestanki članov DIS, srečanja med izgnanci in organizirani izleti. Vsak izlet in druženje s sotrpini je dobrodošlo.

Preko Vestnikov DIS smo v letu 2024 obveščali članstvo DIS o skrbi za zdravje, obiskovali člane v domovih starejših občanov, obiskovali ob njihovih osebnih jubilejih in obiske jubilarantov objavljali v Vestniku. Zaradi boleznin in visoke starosti smo omogočili članom tudi taksi prevoze na sestanke organov Društva DIS.

3. Ohranjanje zgodovinskega izročila

Za ohranjanje zgodovinskega spomina na izgon Slovencev v drugi svetovni vojni poteka veliko aktivnosti v krajevnih in območnih organizacijah DIS, dan odprtih vrat taborišča v Brestanici pa organizira DIS v Ljubljani. O nekaterih spominskih prireditvah in izletih smo pisali v Vestniku.

KO DIS Komen je 15. 2. 2024 organizirala spominsko slovesnost »V spomin in opomin«, ob 80. obletnici požiga vasi Komen, Mali dol, Tomačevica, Divči, Jablanec in Branik in izgona domačinov ob 80-letnici ki so ga Nemci leta 1944 požgali, krajane pa poslali v izgnanstvo na Bavarskem. Knjižnica Komen je v sodelovanju z DIS pripravila razstavo z naslovom GLOBOKO VTISNJENI SPOMIN, ki je bila na dan slovesnosti na ogled v dvorani. Vse do konca marca je razstava na ogled v prostorih knjižnice. Slovesnosti je sledilo srečanje, kjer so se zbrali člani društva in gostje. Kot je povedala Sabina Godnič: »Pomemben del naših srečanj je povezovanje, ohranjanje spomina ter vera, da skupaj verjamemo v temeljno pravico človeštva, pravico živeti v miru in svobodi.«

DIS je v soboto, 1. junija 2024, v največjem zbirnem taborišču v grajskih hlevih in konjušnicah tamkajšnjega gradu Rajhenburg v Brestanici na pobudo organizatorke Zdenke Kaplan, predsednice KO DIS Novo mesto in predsednice Mednarodnega odbora DIS, pripravilo dan odprtih vrat, ki so ga množično obiskali številni še živeči izgnanci iz vse Slovenije.

Množico številnih obiskovalcev sta odprtih rok sprejela podpredsednik DIS Albin Pražnikar in Zdenka Kaplan. Med gosti sta bila tudi mag. Gregor Kaplan, predstavnik ministrstva za obrambo, in Darja Planinc, direktorica Kulturnega doma Krško.

Kot je znano, je iz zbirnega taborišča v hlevih pri gradu Rajhenburg nemški okupator med 2. svetovno vojno v pregnanstvo izgnal 63 tisoč Slovencev. Stalno razstavo Slovenski izgnanci 1941–1945 je zainteresiranim izgnancem v brestaniškem gradu predstavila Darja Planinc. Razstava v petih sklopih predstavlja izgon Slovencev, zanimiva je predvsem stena spomina, kjer lahko obiskovalci razstave dodajo predmete ali zapišejo svoje zgodbe oziroma spomine svojih družin.

Dan odprtih vrat je enkratna priložnost, ko se vsaj enkrat na leto na kraju bridkih spominov in krute usode zberejo vsi tisti, ki jim zdravje še dopušča, da srečajo svoje sotrpine iz grozovitih vojnih časov, jim stisnejo roko in jih objamejo.

Vse več osnovnih šol v sodelovanju s krajevnimi organizacijami DIS

organizira ogled razstave o Nasilju nad slovanskimi narodi, prav tako si lahko z zanimanjem pogledajo predmete in hlevske prostore, kjer so čakali izgnanci na izgon v tuje kraje.

Izdali smo knjigo predsednika častnega razsodišča DIS mag. Franca Žnidaršiča z naslovom Eno življenje je prekratko. V njem avtor opisuje spomin na izgnanstvo in njegova prizadevanja za pravice izgnancev. Posebno poglavje je posvečeno tudi predsednici DIS Ivici Žnidaršič in njeni vlogi pri sprejetju Zakona o žrtvah vojnega nasilja in drugih kot tudi za uspešno vodenje DIS od leta 1995. Knjigo so prejeli predsedniki krajevnih in območnih organizacij DIS na sestanku krajevnih in območnih organizacij DIS 26. 6. 2024 v Ljubljani, v dvorani kino Vič.

V letu 2024 smo uredili tudi velik del pomembnega zgodovinskega arhiva o izgonu Slovencev in prizadevanjih našega društva za doseg statusa in pravic slovenskih izgnancev in beguncev. Veliko skrb smo posvetili arhivu Komisije za vojno odškodnino.

4. Vzdrževanje in notranje urejanje taborišča za izgon Slovencev

Tudi v letu 2024 smo skrbeli za vzdrževanje največjega zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici. Za potrebe organiziranih ogledov imamo osebe, ki poskrbijo, da obiskovalci dobijo vse želene informacije o izgonu Slovencev in nasilju nad slovanskimi narodi.

O 20. obletnici podpisa najemne pogodbe s Škofijo Celje smo pisali tudi v Vestniku DIS, kjer smo poudarili trud in pomen članov Društva za obnovo največjega taborišča za izgon Slovinc za spomin in opomin prihodnjim generacijam.

Izdatki po postavkah programa v letu 2024

1. Organizacijska dejavnost	32.117,15 €
2. Socialni in zdravstveni programi	9.914,35 €
3. Ohranjanje zgodovinskega izročila	49.832,97 €
4) Vzdrževanje zbirnega taborišča hlevov pri gradu Rajhenburg	1.547,95 €
Skupaj	93.412,42 €

Sestavni del zaključnega računa Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za leto 2024 so tudi finančne bilance krajevnih in območnih organizacij DIS, ki smo jim na bankah odprli podračune Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Predlagam, da Nadzorni odbor skupščine DIS in Izvršni odbor DIS obravnavata zaključni račun in ga ocenita, nakar ga bomo predložili v obravnavo in sprejem delegatom Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 na dopisni Skupščini DIS, ki bo 17. marca 2025.

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945
Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica

. Iz dejavnosti KO DIS . Iz dejavnosti KO DIS .

Članski sestanek Krajevne organizacije DIS Radeče

Udeleženci na zboru KO DIS Radeče, 7. 12. 2024 (Foto: J. Kožar)

Člani Krajevne organizacije DIS Radeče so se tudi v letu 2024 sestali že decembra, in sicer 7. 12. 2024 ob 10. uri v avli VRTCA pri OŠ Radeče.

Sestanek je po uvodnem pozdravu predsednice Jože Kožar in kulturnem programu, ki so ga izvedli učenci Glasbene šole Laško - Radeče pod vodstvom Maje Glavač ter petju himne izgnancev vodil ustanovni član Franc Lipoglavšek po ustaljenem dnevnem redu.

V poročilu o delu je predsednica spregovorila:

- o kadrovskih težavah in zmanjševanju števila članstva (poslovili smo se od 10 članov), zato je prosila navzoče, da nagovorijo svoje drage za včlanitev v društvo,
- o sodelovanju s sosednjimi KO DIS pri organiziranju srečanj in izletov,
- o sodelovanju z OŠ Marjana Nemca Radeče, z Glasbeno šolo Laško - Radeče, Gasilskem društvu Svibno in drugimi,
- o izvedbi ogleda največjega zbirnega taborišča izgnancev (bivši hlevi in konjušnice) ter stalno razstavo o slovenskih izgnancih 1941-1945 s filmom v Muzeju na gradu Rajhenburg za vse devetošolce OŠ Marjana Nemca Radeče (42). Spremljali so jih tudi člani oz. potomci KO DIS Radeče in

tako izvedli medgeneracijsko sodelovanje. Za veliko pomoč pri izvedbi ogleda se je zahvalila predsedniku KO DIS Krško 1941-1945 **Justinu Božiču**, tajnici **Mariji Krušič** in **Aloju Ruparju**, ki se jima je pridružil kot predstavnik matičnega Društva izgnancev Slovenije 1941-1945,

v zaključnih besedah je zaželela vsem trdnega zdravja v letu 2025, dobrega počutja ob današnjem druženju, prijateljem iz sosednjih krajevnih organizacij DIS pa uspešno delo tudi v bodoče.

Blagajničarka Jožica Lavrinc je podala finančno poročilo, ki kaže, kako skromna so finančna sredstva, s katerimi deluje društvo. V tem letu smo prosili razna podjetja za donacije, a je bil odziv zelo skromen (M&M International, Baron Radeče, Kuverta Radeče, Radeče Papir, Frizerski salon Monika Strnad). V največjo pomoč nam je občina z županom Tomažem Režunom, ki je potomec izgnanke (za kar se mu iskreno zahvaljujemo) in pobrana članarina. Zahvalila se je vsem poverjenikom, ki so vestno opravili svoje delo, saj smo že v januarju (tako kot vsako leto) prenakazali sredstva na DIS Ljubljana.

Lipoglavšek je k besedi povabil tudi goste, ki so se odzvali in povedali naslednje. **Predsednik KO DIS Sevnica**

Vincenc Zalezina je izpostavil problematiko članstva, ki zaradi narave nenehno upada. S tem je nastala tudi kriza vodenja KO kakor tudi matičnega društva DIS v Ljubljani. V Sevnici so sklenili, da se bo 5 KO združilo v eno, in sicer KO DIS Sevnica. To seveda zahteva trenutno precej administracije. Tudi jubilejne pohode, ki so jih organizirali vsako leto, so prepustili v organizacijo turističnega društva Ssentjanž in Bučka. Vsem je voščil uspešne in mirne praznike.

Predsednik KO DIS Boštanj Alojz Rupar je bil pozitivno presenečen nad udeležbo. Zaveda se, da društvo še ni doseglo vseh obljubljenih pravic - zlasti simboličnega poplačila gmotne škode - nekaj pa je le bilo storjenega. Povedal je, da o zakonu ni nič novega (toda pomembno je vztrajati) in da redno obiskuje predsednico DIS Ivico Žnidaršič. Tudi on je poudaril, da je rešitev v povezovanju društev, saj se število članov povsod zmanjšuje. Zaželel je mirne praznike in obilo zdravja v prihodnje.

Stane Kmetič iz KO DIS Dole pri Litiji je pogrešal predstavnika iz DIS Ljubljana, ki nas bi seznanil z nadaljnjimi navodili glede vodenja društva. Tudi oni že razmišljajo o združenju s KO DIS Litija.

Tajnica KO DIS Krško Marija Krušič je dejala, da se je njihova KO reorganizirala tako, da so pridobili svojo davčno številko in transakcijski račun. Tudi računalniško so usposobljeni in pripravljene pomagati drugim. Poteka akcija za »knji-

go spominov« ob 80-letnici vrnitve iz izgnanstva. Imajo dva strokovna sodelavca, ki obiskujeta izgnance. O izgnanstvu, grozotah in trpljenju moramo govoriti, opozarjati in vključevati mlade v odbore. V kapelah imajo v mrliški vežici napisane vse umrle člane njihovega društva.

Predsednica KO DIS Hrastnik Marija Mejač je vse toplo pozdravila in dejala, da je veliko gradiva in podatkov lahko najti v knjižnici Brežice. Tudi ona je zaželela zdrave in prijetne praznike.

Predstavniki KO DIS Litija je seznanil prisotne, da so štirje njihovi člani obiskali otoke Rab, Grgur in Goli otok. Vsem je zaželel prijetne in zdrave praznike.

Predsednik ZZB za vrednote NOB Radeče Zorec je spregovoril o povezanosti društev. Pohvalil je župana Režuna zaradi vsestranske pomoči občine pri delovanju društev. Vsako leto obiskujejo spominska obeležja in tako ohranjajo spomin.

Besedo je dodal tudi **Franc Lipoglavšek** in spomnil na pomembni obletnici v letu 2025, in sicer **80-letnico vrnitve iz izgnanstva in 30 let od zborovanja izgnancev na Svibnem**. Odboru je predlagal, da v program dela za leto 2025 uvrsti obletnico teh dogodkov.

Po končanem delu je sledila pogostitev ter prijateljski klepet.

*Joža Kožar
predsednica KO DIS Radeče*

KO DIS Dole pri Litiji - vse manj nas je

Na sliki je zbor članov KO DIS Dole pri Litiji, 2. 2. 2025. (Foto: Stane Kmetič)

Na letošnjem rednem letnem zboru članov v nedeljo, 2. 2. 2025, se nas je zbralo le 13 od 36 članov. Od konca druge svetovne vojne in vrnitve izgnancev v domovino mineva 80 let. Vsi člani, ki so preživeli težko preizkušnjo, so torej stari več kot 80 let in vse težje prihajajo v družbo. Mlajše pa je težko angažirati za sodelovanje. Veseli smo bili prisotnosti treh 90-letnikov (Justi Mak, Štefka Štempihar in Janez Drnovšek). Vabilu sta se odzvala predsednika KO Polšnik (Lado Logar) in KO Radeče (Joža Kožar). Srečanje so s petjem popestrili Ljudski pevci KUD Dole.

Kljub vsemu naša KO še živi, odbor opravlja tekoče zadeve. Pogrešamo predsednico DIS Ivico in živ stik z IO DIS. Glede na upad števila članov razmišljamo o združitvi organizacije na občinski ravni.

V letošnjem programu dela ni posebnosti. Obeležili bomo 80 let od vrnitve in na to opozorili tudi širšo skupnost. Udeležili se bomo prireditev ob obletnici v okolici (KO Radeče planira prireditev v Svibnem). Obiskovali bomo bolne in onemogle člane.

Stane Kmetič

Višina članarine DIS in prispevek za Vestnik za leto 2025

Članarina DIS za leto 2025 bo po sklepu Izvršnega odbora DIS **12 EUR**.

Prispevek za Vestnik za leto 2025 ostane enak, to je **6 EUR**.

Ponovno objavljamo, da člani DIS, ki **so v domovih starejših občanov, so oproščeni** plačila članarine.

Krajevne in območne organizacije DIS lahko zbirajo od članstva DIS za svojo dejavnost še dodatne prispevke.

Če še niste poravnali simboličnega prispevka za leto 2024, to storite čimprej.

. Iz dejavnosti KO DIS . Iz dejavnosti KO DIS .

Dan mrtvih pri spomeniku na Čatežu ob Savi

Člani društva KO DIS Čatež ob Savi pred spomenikom ob dnevu umrlih

Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945, KO DIS Čatež ob Savi je ob letošnjem dnevu mrtvih pripravilo slovesnost pri spomeniku na Čatežu. Dogodek, ki je bil izveden v spoštljivem in čustvenem vzdušju, je bil posvečen spominu na vse preminule, še posebej na žrtve vojne in izgnanstva.

Slovesnosti je predsedovala predsednica krajevne organizacije, **Jožefa Stezinar**, ki je v svojem nagovoru poudarila pomen ohranjanja spomina na trpljenje in pogum izgnancev ter potrebo po medgeneracijskem prenašanju zgodovinskega spomina. V svojem govoru je izpostavila, da moramo ohranirati vrednote, kot so mir, svoboda in solidarnost, za katere so mnogi darovali največ, kar so imeli – svoja življenja.

Dogodka se je udeležil tudi domači župnik **Jože Pacek**, ki je zbranim namenil spodbudne besede in blagoslovil spomenik.

Občutku slovesnosti in spoštovanja so zbrani dodali simbolično gesto, ko so položili cvetje in prižgali sveče v znak spomina in hvaležnosti.

Dogodek je združil člane društva, domačine in obiskovalce, ki so se poklonili spominu na preminule ter obudili zavest o zgodovinskem pomenu izgnanstva med drugo svetovno vojno.

Takšne slovesnosti nas opominjajo na pomen spoštovanja preteklosti, ki je temelj za boljšo in bolj povezano prihodnost.

Zapisala: S. Zupančič

Nekoga moraš imeti rad

Društvo izgnancev Domžale je tudi letos v dneh pred vstopom v novo leto pripravilo občni zbor s prijetnim novoletnim srečanjem, ki smo ga letos ob 100-letnici rojstva znanega slovenskega pesnika Ivana Minattija začeli z eno njegovih najbolj znanih pesmi **Nekoga moraš imeti rad** in ob tem ugotavljali, da se člani in članice KO DIS Domžale družimo z družinskimi člani in prijatelji že več kot 33 let.

Občni zbor smo začeli z minuto tišine za vse, ki so nas zapustili v preteklem letu, ter s hvaležnostjo za vse, kar so nam v preteklih letih dali naši umrli člani. Sledil je pregled poročila o delu v letu 2024. Program društva smo uresničili, se dvakrat popeljali na ogled zanimivosti in znamenitosti naše lepe Slovenije, udeležili pa smo se tudi tradicionalnega srečanja slovenskih izgnancev v Brestanici. Tudi sicer se precej članov društva udeležuje različnih prireditev, na katerih se spominjajo dogodkov iz druge svetovne vojne. Govorili smo tudi o delu Društva izgnancev Slovenije 1941-1945, ki si še vedno prizadeva za povrnitev materialne škode iz druge svetovne vojne. Vodstvu slovenskega društva

in še posebej predsednici Ivici Žnidaršič se zahvaljujemo in želimo, da bi njihovo prizadevanje rodilo sadove. Zahvaljujemo pa se tudi občini Domžale in Lukovica, ki nam finančno pomagata. Sledil je sprejem programa, ki bo enako pester kot dosedanja, posebno pozornost pa smo namenili 80-letnici vrnitve iz izgnanstva. Sprejeli smo tudi poročilo o finančnem poslovanju za leto 2024 ter finančni program za leto 2025. Ob koncu občnega zbora smo simbolično voščili nekaterim slavlencem ob življenjskih jubilejih, posebej pa smo zaploskali najstarejši navzoči članici Frančiški Urbanija.

Občnemu zboru je sledilo prijetno druženje, ki ga je s svojim igranjem in petjem, kjer smo mu pomagali vsi prisotni, popestril znani glasbenik Robi Stopar, prisotni pa so se razveselili tudi simboličnega srečelova, za katerega je del daril zagotovila občina Domžale.

Ne potrebujemo drugega kot zdrave, smo v voščilu v en glas zatrdili vsi prisotni, kar 80 nas je bilo, in enako želimo vsem bralcem Vestnika.

Vera Vojska

Udeleženci srečanja KO DIS Maribor poslali čestitko predsednici Ivici Žnidaršič

Spoštovana g. Ivica
 Zbrali smo se naš zbor člani KO Maribor.
 Spomnili smo se časa, ko ste bili med nami in naš veselo pozitivno popeljali naprej.
 Sprejmite prišle pozdrave in da vse še enkrat hvale!

Polca
 Sreča Pivovec
 Ivan
 Maribor, 26.2.2025

Ivica Žnidaršič
 Lucija Kogalja
 Lidija Majda
 Sreča Stopar
 Ingrid Jancig
 Jasna Jancig
 Gleda
 Zpanj
 Ivica Žnidaršič

Iz KO DIS Celje

Vsako leto po odkritju spominske plošče izgnancem Celje na Celjskem domu se člani Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 zberejo pred dnevom spomina na mrtve pred spominsko ploščo.

Ravno tako smo se zbrali letos, dne 30. 10. 2024, ob 11. uri. Ob tej priložnosti je v imenu društva predsednica Karmen Bailat položila cvetlični aranžma pred ploščo in prižgala svečo v spomin umrlim v izgnanstvu.

Ob tej priložnosti smo obujali spomine na leta 1941-1945, ki je najtemnejši čas našega življenja.

Leon Bratina

Člani KO DIS Celje so počastili spomin na mrtve izgnance, 30. 10. 2024.

. Spomini . Spomini . Spomini . Spomini .

Vrnili smo se iz izgnanstva

Naša družina Erman iz Češnjic - Šentjanž je bila izgnana 27. 11. 1941 v Rajhenburg: oče Ignac in mama Marija z otroki: Ignac, Marija, Angelca, Alojz, Franc, Jožefa, Janez, Slavka in Milka. Otroci smo bili stari od 23 let do leta in pol, toliko sem bila stara jaz. Brat Anton in sestra Anica nista bila izgnana, saj sta bila že zaposlena in nista več živela doma.

Iz Rajhenburga so nas odpeljali z živinskimi vagoni. V kraj Bad Liebenzel smo prišli 1. 12. 1941 ob 4.30 uri zjutraj. Bili smo prestrašeni, zbegani in prezeblji. Naše taborišče je bilo v prostorih evangeličanskega samostana - misijona. Vsi smo bili v eni sobi, vsa ležišča so bili pogradi. Odrasle so razporedili na delo, mlajši pa smo bili v šoli ali vrtcu. Tu smo ostali do leta 1945, ko se je vojna končala in je bil čas za vrnitev domov.

Konec vojne

V letih 1944 in 1945 so zavezniške sile bombardirale nemška mesta in tudi v taborišču je družine skrbelo za varnost. Vsak večer je bilo treba zatemniti okna s črnim debelim papirjem, da se ni videlo luči. Ob bombardiranju mest npr. Stuttgarta se je čutilo tudi v taborišču in vsi taboriščniki in nemški uslužbenci smo se umaknili v samostansko klet in hodnik. To prvo bombardiranje je bilo podnevi ob času kosila. Pozneje so taboriščniki po navodilih vodje taborišča v bližini samostana v gozdu v hrib izkopali rov za bunker. Naši očetje in bratje so znali to narediti, saj so bili nekateri prej zaposleni v rudniku v Krmelju. Ob desni strani rova so bile postavljene lesene klopi. Včasih je bilo bombardiranje podnevi, včasih ponoči. Spominjam se, da so me nekajkrat ponoči vso zaspamo nesli s seboj. Podnevi sem lahko hodila z odraslimi. Ko je alarm dal znak, da je nevarnost minila, smo odšli nazaj v taborišče. Enkrat se je zgodilo, da so popokale šipe v našem taborišču, čeprav le ta ni bil bombardiran.

Naš kraj so zavzeli Francozi z »marokanci«. Le teh pa so se naša dekleta bala, ker so vedela, da so nasilni. Ko so prišli ti »zavezniški vojaki kontrolirati v bunker, so mlada dekleta vzela v naročje otroke, da so jih pustili pri miru.

Naš kaplan, gospod Preželj, je prisluškoval radijskim poročilom, ki jih je v sosednji sobi poslušala »Verwalterca«. On je znal angleško in potem je to skrivaj pripovedoval možem iz taborišča. Brat Lojze je kot 14-letni fant včasih kaj ujel iz teh skrivnih pogovorov. Ko se je bližala fronta, je moral tudi vodja taborišča delati za zaščito, čeprav je bil sladkorni bolnik in je imel eno nogo poškodovano, zato je tudi šepal. Ta vodja taborišča je bil pred vojno lastnik več hotelov. V teh hotelih so bile sedaj vojaške bolnišnice oz. lazareti, kjer so ranjenci okrevali.

Ko se je razvedelo, da je Nemčija kapitulirala, ni bilo več reda. Vodilni iz taborišča so se morali umakniti in ni bilo več redne hrane. Paketi zaveznikov niso zadoščali. To je bil čas od aprila do konca avgusta 1945. Brat Lojze se spominja, da je že trava rasla, ko je prišla zavezniška vojska, to pomeni spomladi. V tem času so se vrstile v taborišče družine, ki so bile prej razporejene na kmetije in smo skupaj čakali na odhod. Ena od takih je bila

družina Blas iz Velikega vrha. Naš ata je večkrat šel z nahrbtnikom na višje ležeče kmetije in kupil hrano, ki so jo kmetje lahko prodali. Sestra Pepca se spominja, da smo bili takrat najbolj lačni.

Odhod proti domu v Slovenijo

V taborišče je prišel neki jugoslovanski oficir povedati, da ne moremo domov z vlakom, ker so mostovi porušeni. Lahko pa bi šli čez Francijo in po morju. Vendar so naši očetje preudarili, da to ni dobra pot. Tako so nas odpeljali šele konec avgusta. Ko so taborišče prevzeli zavezniki, je bilo obvezno, da se vsi starejši nad sedem let zaščitno cepijo. Le moja 7-letna sestra Slava se je skrila v grmovje, da je cel dan niso našli in se je izognila cepljenju.

Brat Lojze se je spominjal, da je zavezniška vojska obvestila naše ljudi, da naj se pripravijo za pot domov. Vse smo morali imeti spakirano, biti oblečeni in ob znaku priti v dveh urah do kamiona. To čakanje je trajalo več dni. Tako so nas odpeljali šele konec avgusta ameriški džemsi od 10 do 15 ljudi. Vsak je dobil za popotnico paket ameriške hrane za 7 dni. Ta je vseboval pravi čaj, prepečenec, čokolado, mleko v prahu, sladkor in nekaj konzerv. Odpeljali so nas na pomožno železniško postajo v Stuttgart, ker je bila prava železniška postaja porušena. Naložili so nas na odprte tovarne vagonne. Vsi mostovi čez reke so bili porušeni in postavljeni so bili zasilni. Pred mostovi smo morali vsi ljudje z vlaka in potem je vlak počasi zapeljal na drugo stran, ljudje smo morali peš po mostu in na drugi strani nazaj na vagonne.

Dolgo je vlak stal v tunelu pred Jesenicami in voda je izpod stropa močila ljudi in prtljago.

Ko smo prišli iz tunela, so nas pozdravili velika ruska in ameriška zastava ter velik plakat s Titom. Na Jesenicah so jugoslovanski vojaki pregledali vso prtljago. Zgodilo se je, da je imel sosed Vinko v lesenem zaboju motorno kolo, pa so mu ga zaplenili. Dobil je potrdilo, vendar mu ta papir ni nič pomagal, da bi kdaj pozneje dobil kakšno povračilo za to.

Brat Lojze je imel vrečo nemških mark, ki jih je dobil od znanca, pa je bilo vse zaplenjeno. To je bil zdaj ničvreden papir.

Tu na Jesenicah so nas pozdravili z barvnimi raketami. To je bilo nepopisno lepo.

Z Jesenic je transport odpeljal v Ljubljano, kjer je bil daljši postanek. Tu smo dobili čaj in enolončnico. Spominjam se, da je meni in moji sestri dal en vojak po dva papirnata bankovca po 1, 2 ali 5 dinarjev iz svojega žepa, verjetno sva se mu smilili. Tu nas je prišla pozdravit naša teta Pepca, atova sestra, ki je vse življenje gospodinjala družini zdravnika Blumaver v Ljubljani.

Transport je nadaljeval pot do Brežic in tu je bila repatriacijska baza, kjer so nas vse popisali. Potem se je bilo treba pretovoriti na vlak, ki je odpeljal proti Sevnici in naprej do Tržišča. Mama je s sestro Slavo in menoj ostala v Sevnici oziroma Marofu pri svoji sestri. Ostali člani družine so šli brez nas treh naprej. V Tržišču je vsak dobil svoj kos prtljage in so šli peš proti domu v 7 kilometrov oddaljeni Šentjanž oz. Češnjice. Veliko skrinjo in še kaj je peljal neki furman.

To je bil 4. 9. 1945 in eden zadnjih transportov. Doma je bilo vse opustošeno.

Spet doma

Rojstna hiša v Češnjicah št. 23 je bila čisto prazna, brez miz, postelj, stolov, omar. Le okoli peči je ostala stara lesen na klop. Po tleh v hiši je bila nastlana slama, v kamri pa še fekalije in kup pepela. Verjetno se je tu kdo skrival, ko so kočevski Nemci zbežali v Nemčijo. Med vojno je družina oziroma nemška oblast napeljala elektriko v hišo, vendar je bilo sedaj vse iztrgano iz sten in stropa. Šipe na oknih so bile razbite. Štedilnik je bil brez plošč - vse je bilo pobrano. Naš ata je bil previden in je skupaj z odraslimi otroci hišo temeljito očistil, da ne bi dobili kakšne bolezni od prejšnjih stanovalcev. Potem so v »hiši« položili čisto slamo in odeje, ki so jih prinesli s seboj iz Nemčije.

Tudi hlev je bil prazen. Kozolec je bil požgan že leta 1943. Takrat so partizani istočasno zaradi bližine Nemcev zažgali tri kozolce v vasi.

Za dobrodoščilo je soseda Rezka Repše skuhalo prežganko za celo družino. Oni so se že prej vrnili iz Nemčije.

Trava ni bila pokošena, njive zapuščene, razen na eni, kjer je rudarska družina iz Krmelja imela posajen krompir. Tam, kjer je imel brat Tonče drevesnico pred vojno, je vsa štiri leta raslo vsevprek. Tudi vinograd v Sredniku je bil zapuščen.

Družina, ki je od leta 1942 živela v naši hiši, je zbežala že spomladi 1945 skupaj z nemško vojsko in potem je hiša samevala in kdor je kaj rabil, je vzel. Povsod je bilo hudo pomanjkanje. V hiši so ostali še zvezki, pisma in knjige družine (starša Janež in otroka Pavla in Peter).

Obisk pri Strnadovih

Mama pa je skupaj z najmlajšima hčerama sestro Slavo in menoj ostala v Sevnici in šla na obisk k svoji sestri Zefki (Jožefi) Strnad na Marof - Drožanje pri Sevnici. Njena družina je že prej prišla iz izgnanstva na Hrvaškem. Takrat sem prvič jedla pečena jajčka. Sestrična Pepca je postavila zvrhan krožnik rumenega cvrtja na nizko mizico, okrog pa smo posedli njeni otroci in medve s sestro. Bilo je nepozabno, lepo in dobro.

Prespale smo pri sestrični Minki. Tam sem prvič videla radio in slišala »hrvaško himno« (Lepa naša).

In potem čez dva dni smo tudi me prišle z vlakom do Tržišča in potem peš v 7 km oddaljeni Šentjanž oziroma Češnjice. Spominjam se zapuščene »ceglarne« pred Krmeljem in dolge poti po »Krmeljski dolini« in naprej. V kamnolomu ob cesti v »Krmeljski dolini« so bili cigani in eni so drobili kamen. Jesensko sonce je pripekalo. Mama naju je tolažila, da bo za drugim ovinkom klopca, da se bomo odpočili, pa ni bilo nič od tega. Na Gomili pa se je odprl pogled na Šentjanž. Od daleč se je videla zastava, ki je visela na cerkvenem zvoniku. V Šentjanžu je bilo veliko ruševin, pa me to ni motilo, saj sem bila tega navajena.

Takrat sem bila stara dobrih 5 let, sestra jih je imela 7.

Ko smo prišle domov, se spominjam, da so v hiši (velika soba) že pripravili ležišča. Čez celo sobo je bila položena slama ali pa seno in čez so bile postavljene odeje in tako smo spali.

Nemški vojaki ali pa kočevski Nemci iz naše vasi so na potočku, ki teče za vasjo Češnjice, gradili tolmun in se tam kopali. Vendar je bila ta voda mrzla, saj je tekla po gozdni dolini.

Nov začetek

Potem sta nam veliko pomagala stric in teta Strnad iz Sevnice. Podarila sta voz »samček« z velikimi kolesi, kmečko orodje, 5 kokoši, moko za kruh, zrnje za seme in posodila kravo, da smo imeli mleko. Nekaj živeža pa je bilo od »UNRA« paketov. Kasneje je naša družina dobila kravo in konja od države.

Ta krava Šeka je bila kot blagoslov - bila je zelo velika in so jo uporabljali tudi za oranje na njivah, seveda pa je bilo po oranju mleka manj. Skotila je tudi dvojčke. Konj Pubi pa ni bil zdrav. Velikokrat je imel krče in se je metal po hlevu in potem so ga ata in drugi odrasli posebej negovali, da je spet prišel k sebi.

Od znancev so zvedeli, kdo je odpeljal pohištvo in vinsko posodo in nekaj sta ata in brat Nace našla v hribih in dobila tako nazaj. Iz desk, ki jih je podaril stric Strnad, je brat Nace naredil prve postelje.

Na podu je bilo le malo slame ali suhe trave. Le en muc je tu kraljeval. Spominjam se še, kako je lepo dišalo, ko se je sonce uprl v seno.

Travniki niso bili pokošeni celo leto. Starejši bratje so znali kositi. In med pokošeno travo so se svetlikala jabolka in mi »tamali« smo jih pobirali. Na njivi, kjer je imel pred vojno brat Tonče posajene sadike sadnega drevja, je bilo vse poraščeno kot grmovje.

Čez nekaj časa je prišla domov iz Maribora sestra Anica. Medtem ko je njenega sinčka Petra že prej pripeljala sestra Angelca. Saj se je po vojni vse spremenilo tudi na Štajerskem. Sestro Anico sem nagovorila s »teto« in sem jo vprašala, če lahko spim pri njej. Seveda se je pojavil sin, ki je hotel mamozase.

Tako so se naši starši prebijali, vsako darilo je bilo dobrodošlo. Nekaj živil se je dobilo na karte, vendar je bilo to premalo za mlade, ješče ljudi.

Brez telefonov so domači zvedeli, kje se dobi sol, sladkor, moka in olje. Treba je bilo peš do Mokronoga ali Radeč. Seveda je vse to bilo na karte.

Kadar ni bilo mleka, je mama kuhala prežganko za zajtrk. Nekaj dni je bilo dobro, potem pa nič več in smo pogrešali mleko.

V lepem spominu imam sosedovo - Repšetovo hruško. To je bilo mogočno staro drevo, po njem se je razrasla trta in jeseni je bilo veliko grozdja. Čeprav so bili sosedovi fantje gibčni, niso mogli obrati grozdja, zato so grozde sklatili na pogrjneno cerado pod hruško. To hruško še zmeraj vidim kot veliko darilo narave za ubozone ljudi - povratnike iz Nemčije. V naši vasi je tedaj raslo veliko mogočnih hrušk in vsaka hiša je imela tudi sadovnjak.

Brat Tonče, ki je živel v Vojvodini, je pomagal tako, da je v zaboju po železnici poslal moko in svinjsko mast v steklenicah z dolgim vratom. Tudi eden od stricov, ki je živel v Ameriki, je poslal nekaj paketov z oblačili, čevlji in nepraženo kavo.

Zapisała:
Emilija Zajc roj. Erman

. Spomini . Spomini . Spomini . Spomini .

Izgnanci iz Velikega Podloga

Olga Logar iz Kranja je poslala 2 slike, posneta v Nemčiji leta 1942 od otrok prisilno izgnanih družin od okupatorskih oblasti.

Na sliki desno so otroci Jaklič iz vasi Veliki Podlog na Krškem polju, občina Krško: Franc, Betka, Anica in Štefka. Družina je bila prisilno izgnana 14. 11. 1941, domov pa so se vrnili 15. 5. 1945. V času izgnanstva so bili v naslednjih taboriščih: Lampeswalbe, Rajhenav in Radeberk.

Na spodnji sliki smo otroci iz občine Krško, Velik Podlog in okoliških vasi. Iz Velikega Podloga sva sestri Mimi in Olga (v enakih oblekah). Z družino smo bili prisilno izgnani 13. 9. 1941, domov smo se vrnili 25. 8. 1945. V času izgnanstva smo bili v več taboriščih, med drugim v Bad Schandau, Breslau, Licmantschatau in Planicu. Na koncu smo bili poslani v pomenčeno Francijo v vas Šelen, nekaj km oddaljeno mesto Metz na večjo kmetijo, ki jo je vodil Nmec. Tu smo dočakali svobodo, osvobodili so nas Američani.

Otroci Jaklič v izgnanstvu v Nemčiji leta 1942

Olga Logar

Mimi in Olga (v enakih oblekah) skupaj z drugimi otroki v izgnanstvu leta 1942

Spomin po pripovedovanju mojih pokojnih staršev

Prišlo je leto 2025 in mineva 80 let, odkar smo se kot izgnanci vrnili iz Nemčije.

Moji starši so bili izgnani s sedmimi malimi otroki v novembru leta 1941. Otroci so šteli od 2 do 11 let. Najprej so jih nastanili v mrzle hleve na gradu Rajhenburg. Čez nekaj dni so jih naložili na živinske vagonce in odpeljali v Nemčijo. Tam so jih selili iz enega taborišča v drugo. Moji kakor tudi drugi ljudje so preživeli veliko trpljenja. Težko je bilo predvsem za družine, saj so bili otroci lačni. Starši pa niso imeli hrane, da bi jih nahranili.

Proti koncu vojne sem se februarja rodila jaz. Ravno tisti dan so bombardirali vas, kjer je živela naša družina in še mnogo drugih. Pobrli so najnujnejše stvari in se zatekli h kmetu. Ta jih je skrtil v svinjski hlev in k sreči hlev ni bil poškodovan, hiša pa je bila

popolnoma uničena. V tem hlevu sem se rodila. To mesto je bilo Martinrode.

Kmalu zatem, in sicer junija 1945, so nas izpustili, da smo se lahko vrnili v domovino. Čeprav je bil dom porušen in izropan, smo bili veseli, da smo bili zopet doma. Hiša je bila polna otroškega veselja, saj nas je bilo že osem.

Letos mineva 80 let, ko smo se lahko vrnili na svoje domove. Nekaj nas je še živih, veliko pa pokojnih.

Bili so res hudi časi, a hvala bogu nam je zdaj kar lepo, da bi le bili zdravi. Želimo samo mir in zadovoljstvo v naši lepi Sloveniji.

Ana Golobič, roj. Novak

Zgodba Jožice Podlessek Hren

Prejeli smo klic moškega, v 24 urah se boste morali izseliti. Mama je spekla kruh in meso. Vse je dala v nahrbtnik in kovček. Prišel je vojak s puško na rami in tolmačem. Z vozom smo se odpeljali do ceste. Od tam smo šli z avtobusom v Brestanico. Bili smo 6-članska družina. Ležali smo na tleh na slami. Peljali so nas na vojaških vozilih na železniško postajo. Naložili so nas na živinske vagonce in odpeljali v taborišče Untermahtal. V eni sobi sta skupaj bivali dve družini. Brat je bil v bolnišnici celo leto. Mame sploh ni več poznal. Potem smo morali v drugo taborišče Bad Liebensell.

Oče je delal v tovarni, mama pri nemški družini. Za nas otroke so skrbeli zaposleni. Ko je bilo vojne konec, smo se veselili, da se vrnemo domov. Vojaška vozila so nas odpeljala v Stuttgart. Naložili so nas na živinske vagonce in nas peljali do Brežic. Od tam smo na naš oropan dom šli s kombijem. Hrano smo dobivali v trgovini. Nekateri družine so ostale doma in so nam pomagale. Dobili smo še brata. Mama je zbolela, bila je v bolnici. Oče je skrbel za nas.

Jožica Podlessek Hren

Pismo prof. Ivici Žnidaršič

Spoštovana učiteljica Ivica Žnidaršič

Spominjam se vas iz leta 1959, ko sem hodil v 6. razred v osnovno šolo Leskovec. Takratni ravnatelj je zaposlil našega očeta Alojza Šribarja kot hišnika, našo mamo Julijano pa je 1960 zaposlil isti ravnatelj kot snažilko na stari in novi šoli. Takrat smo tema šolama tako rekli. Leta 1960 niste bili več zaposleni na šoli v Leskovcu. Na Vas me vežejo lepi spomini.

Sem član »društva za očuvanje vrednost JNA«. 26. 12. 2019 sem bil na športnem pohodu, od galerije Božidarja Jakca v Kostanjevici do hriba, kjer ima Planinsko društvo Kostanjevica svojo kočjo. Njihov predsednik, Franc Stokar nas je pozdravil, in povedal, da bomo šli mimo kapelice in male cerkvice (on je podpornik J. J.). Ko smo že hodili po ozki poti, sem na ozki poti vprašal: »Ali na tej poti ni nobenega spomenika NOB?« Oglasil se je prisoten domobranec: »Pojdi v Sajevece, tam boš videl spomenik NOB.« To je manjša vas od Podbočja do Kostanjevice. Tam so bile pobite vse kvizlinske horde s celega Balkana. Hotele so se predati Američanom in Angležem. Ni se več oglasil.

Prisotnim sem povedal, da sta bila naša starša izseljena, mati Dimič iz Velike vasi, 10 otrok, oče iz Nemške vasi, 8 otrok, skupaj je bilo izseljenih 22 ljudi. In kdorkoli je 1941 ali je prej podpiral Italijane, Nemce, Madžare ali ustaše, je bolje, da ga tukaj ni. On je bil tiho.

Ko smo prišli do mize s pogostitvijo, je prišla do mene teta, nočem napisati gospa, in mi rekla: »Prav ste mi povedali.« Tam pri pohodu mi tega ni upala povedati. Takšno je stanje pri nas in ne samo v politiki.

Posiljam zloženko naše Etnološke zbirke, da boste videli, s čim se ukvarjamo v Kobilah od 10. 6. 2003, ko smo s pomočjo naše občine odprli zbirko za javnost. Imamo pa malo podpore pri ljudeh, ki delajo v kulturi. V teh letih smo imeli 28 prireditelj, od tega 7 likovnih kolonij s slikarji. Smo majhna vas, a smo veliko naredili za družbo.

Toliko za tokrat. Prepoznal sem Vas v Vestniku, Društva izgnancev Slovenije 1941-1945, september 2024.

Alojz Šribar

. Jubilanti . Jubilanti . Jubilanti . Jubilanti .

100 let Franca Hrušvarja

Franco Hrušvarja je praznoval častljivih 100 let. Foto: Zdenka Žvegljč

V nedeljo, 26. januarja, je dopolnil 100 let naš član Franc HRUŠVAR, ki že dalj časa živi v Domu starejših občanov v Sevnici.

V torek, 28. 1. 2025, mu je vodstvo doma pripravilo slovesnost, ki smo se se udeležili poleg njegovih hčera in

vnukinje tudi župan občine Sevnica Srečko Ocvirk, predsednik KO DIS Sevnica, predsednica Društva upokojencev Sevnica, bivši sodelavci iz Jutranjke in bližnji sosede prejšnjega prebivališča.

Častiljivi jubilej Kristine Brenko, rojene Pinterič

Kristina Brenko je praznovala 90 let v družbi hčerk in predstavnic lokalne oblasti, RK in DIS.

Našo Kristino iz Pišec mnogi poznamo, saj je bila izjemna kmečka žena in mama, ki je izredno pozitivno gledala na vsa dogajanja v življenju. Ljubeče je skrbela za svojo družino, ob tem pa je rada prijazno pomagala vsakomur, ki je potreboval prijazno besedo ali pomoč.

Zato smo jo ob njenem častljivem jubileju, praznovanju 90. obletnice, želel razveseliti. 7. 11. 2024 smo jo obiskale predstavnice lokalne oblasti, Rdečega križa in DIS. Zapele smo ji podoknico »vse najboljše«.

Presenečena nas je sprejela v svoj topel dom skupaj s svojima hčerama.

Izročile smo ji darila, nato pa smo ob bogato pogrnjeni mizi obudile mnogo spominov, tudi tistih najbolj bolečih iz časov druge svetovne vojne, ki jih je kot mala deklica doživljala v nemških izgnanskih taboriščih.

Pred odhodom smo ji še enkrat zaželele dobro zdravje in mnogo srečnih let med svojimi najdražjimi.

Podpredsednica
Mira Podgoršek

Obiskali smo 100-letno članico Jožefo Klanšek

Častiljivi 100. rojstni dan je praznovala Jožefa - Pepca Klanšek 4. 2. 2025 v družbi svojih najdražjih. Rodila se je v Vrhovem v "kolmanski" družini Klembas, kar pomeni, da so se preživljali z lovljenjem premoga (kolma) iz reke Save. V najlepših letih se je poročila s fantom Francem Klanškom iz iste vasi, ki je bil kot otrok številčne družine izgnan v Nemčijo 8. 12. 1941. Ustvarila sta si družino, v kateri sta se jima rodila dva otroka (Franci in Boris). Žal ji v

življenju ni bilo postlano z rožicami, že pri 35 letih so se začele zdravstvene težave, prekmalu je izgubila moža in sina Borisa. Sedaj jo razveseljujejo z obiskom tudi 3 vnuki in 2 pravnuka.

Skupaj z možem sta postala člana KO DIS Radeče takoj po ustanovitvi, ona pa je ostala zvesta članica kljub izgubi moža, kar zelo cenimo. Zaželeli smo ji še veliko lepih in prijetnih trenutkov.

Joža Kožar

Jožefa Klanšek je 4. 2. 2025 praznovala svojo 100-letnico.

Mami za 90. rojstni dan

Rodila se je deklica
na dan sedmega junija,
pred dvaindevdesetimi leti
začela je živeti.

Komaj tri leta je imela,
ko smrt mamo ji je vzela,
to je bilo kruto znamenje
za njeno nadaljnje življenje.

Ko štela je enajst let,
je morala v tuji svet,
taka pastorka je resnica,
da postala je pastirica.

Očetu družina se večja,
prihaja grozeča nesreča,
fašisti po Istri divjajo,
Slovcem živeti ne dajo.

Odšli v novi so kraj
misleč, da to je njihov bodoči raj,
a kaj, ko je številna družina,
ki skoraj hrane nič nima.

Težko je pustiti svoje ognjišče,
ljudje te gledajo postrani,
češ kaj delaš tu med nami.

Bila si mlada še nedorasla,
ko sebi fanta si našla,
vzela si ga za moža,
da z njim srečna bi bila.

Ustvarila sta lasten dom,
v njem rodila pet sinov;
Misleč, da naš novi dom
nas varoval bo vseh težav.

Naša sreča kratka je bila,
ko druga se vojna je začela,
ko izgnal nas je sovrag,
čez naš domači je prag.

Dolgih pet let smo izgnanstva trpeli,
da vrnili smo se vsi – bili smo veseli.
Dom našli smo prazen,
v njem pa nič,
ker vse pokradel nam je hudič.

Draga mama, tu smo se zbrali,
da bi ti dobro željo podali,
želimo, da bog te še dolgo
zdravo in srečno med nami ohrani.

Leon Bratina

Jubilanti v letu 2025 KO DIS Radovljica

99 let

Angelca DEŽMAN roj. 22. 5.1926
Adela KLEMENC roj. 27. 9.1926

98 let

Angela POZDERAC roj. 27. 8.1927

97 let

Terezija LEGAT roj. 11. 6.1928
Ivanka VIDIC roj. 13. 8. 1928

95 let

Štefanija BENEDIK roj. 31. 7. 1930
Kristina RUPAR roj. 21. 10. 1930
Ivanka ŠKRABELJ roj. 24. 5. 1930

94 let

Ivanka GRŠIČ roj. 27. 3. 1931
Viktor SEVER roj. 12. 1. 1931

92 let

Francka VIDIC roj. 13. 8. 1933

87 let

Jože METELJKO roj. 30. 3. 1938
Justin ZORKO roj. 11. 9. 1938

Čestitke vsem jubilentom!

KO DIS Radovljica,
Tone Pristov

. Jubilanti . Jubilanti . Jubilanti . Jubilanti .

Olga Bogovič 90-letnica

Olga Bogovič je 24. 9. 2024 praznovala 90. rojstni dan. Na sliki od leve proti desni: predstavnica KO RK Artiče Marica Sodič, predsednica KO RK Artiče Zofka Godec, predsednik KO DIS Artiče Karl Levak, slavljena Olga, predstavnica RK Artiče Tončka Cizelj in predsednica Sveta KS Artiče Darja Germovšek Predanič.

Olga Bogovič, članica KO DIS Artiče, iz zaselka Mrzlak v Arnovem selu je v mesecu septembru praznovala doma v krogu domačih, sorodnikov in prijateljev 90. rojstni dan. Rodila se je 24. 9. 1934 v Dečnem selu kot najmlajši otrok v družini Kolan. Odraščala je v skromni družini. Stara je bila komaj 7 let, ko je nemški okupator med drugimi tudi družino Kolan izgnal v okupatorsko Nemčijo v taborišče Siessen Wuntonberg v Šlezijo, od tam so jih po dveh letih premestili v taborišče v Baden. Tu so ostali do konca vojne. Ob koncu druge svetovne vojne leta 1945 je bil Baden bombardiran in popolnoma porušen – zravnal z zemljo. V tem napadu z letali je bil njen oče Franc med delom ubit in so ga kasneje našli mrtvega med ruševinami. Dočakali so konec vojne in se brez očeta vrnili v porušeno hišo. Nekaj časa so stanovali pri sosedu, dokler si niso popravili hiše in se preselili domov.

Olga je osnovo šolo obiskovala v Artičah. Po končani osnovni šoli se je vsa družina preživljala s težaškim delom. Nekaj let kasneje je bila zaposlena pri učiteljski družini za varuško otroka.

Takrat so bila lepa leta njene mladosti. Spoznala se je z Ivanom Bogovičem, se z njim poročila in preselila na njegov dom. Mož je bil zaposlen kot pismo-noša, ona pa je gospodinjala doma. S trdim delom sta si zgradila novo hišo. Rodila se je njima hčerka Darinka. V letošnjem letu ji je umrl mož. Zdaj zanjo skrbi hčerka z družino.

Na domu smo jo obiskali predsednica Sveta KS Artiče Darja Germovšek Predanič, predsednik KO DIS Artiče Karl Levak, predsednica KO RK Artiče Godec, predstavnici KO RK Artiče Tončka Cizelj in Marica Sodič. Našega srečanja je bila vesela v upanju, da se še srečamo.

Predsednik KO DIS Artiče
Karl Levak

Obiskali smo 90-letno članico gospo Simono Hercog

Članica Simona Hercog se je rodila 1. 12. 1934 v številčni družini Kranjc - bilo je 8 otrok - kar je bilo v tistem času nekaj običajnega. Vojna vihra jih je zelo prizadela. Čeprav je bil oče zaposlen na železnici, so postali begunci, saj so se morali seliti iz enega okupiranega kraja (Leskovec) v drugega (Veliko Širje). Ko je odrasla, se je poročila s Francem Hercogom, ustvarila sta si nov dom v Radečah in rodila se jima je hčerka Vlasta, ki ji je v veliko pomoč. Ker je bila članica tudi drugih društev, ji sedaj delajo družbo mlajši člani le-teh, zato se ne počuti osamljeno. Zdravje ji kljub letom še dobro služi, kar smo ji zaželeli tudi mi.

Joža Kožar

Na sliki je Simona Hercog s šopkom rož ob 90-letnici. Foto: J. Kožar

Obiskali smo 90-letno članico Antonijo Klembas

Antonija Klembas je praznovala 90. rojstni dan v krogu sina Karla in vnukov. Foto: J. Kožar

Antonija se je rodila 13. 2. 1935 v vasi Kompolje pri Boštanju. V družini Ljudmile in Vinka Petek je bilo 5 otrok, živeli so na kmetiji, oče pa je bil tudi kovač. Izgnanstvo iz njihovega ognjišča so doživeli v februarju 1942, vrnitev pa julija 1945. V Nemčiji so bili družinski člani ločeni, saj sta dva starejša brata delala na kmetiji, mama z ostalimi otroki je živela v »kloštru«, oče pa delal pri kovaču. Proti koncu vojne jih je lastnik kovačije nastanil v svojo opuščeno hišo, kjer so se življenjske razmere nekoliko izboljšale, obiskovala je tudi »nemško« šolo. Po vrnitvi na dom je

nadaljevala z obiskovanjem osnovne šole, nato pa je sledilo »služenje« svojega kruha. Najprej je 7 let delala kot služkinja pri znani zdravnikovi družini, do upokojitve leta 1987 pa v takrat znanem sevniškem podjetju Jutranjka. V »najlepših letih« se je poročila s fantom Karlom Klembas iz sosednje vasi, kamor se je preselila. V zakonu se jima je rodil sin Karel, ki ji sedaj z družino nudi potrebno pomoč, vnuki in pravnuki pa delajo družbo. Zaželeli smo ji še dobrega zdravja in počutja med njenimi dragimi.

Joža Kožar

Jožefa Cizelj je praznovala 90. rojstni dan

Jubilantka Jožefa Cizelj v objemu moža Vlada.

Jožefa Cizelj, rojena Zorko, je 12. 3. 2025 praznovala svoj 90. rojstni dan. Imela je še starejšo sestro in mlajšega brata, ki se je rodil po vrnitvi iz izgnanstva.

Po nemški okupaciji Jugoslavije aprila 1941 je začela okupatorska Nemčija izganjati Slovence v razna nemška taborišča. Tako so tudi Jožefino družino iz Dečnega sela konec oktobra 1941 izgnali v Nemčijo v taborišče Libenow. V tem taborišču so ostali do konca 2. svetovne vojne.

V domovino so se vrnili junija 1945 na svoj uničen dom. Hiša ni imela oken niti vrat, poraščena je bila s koprivami. Morali so jo zasilno obnoviti, da so se lahko v njo vselili.

Jožefa, ki jo kličemo Pepca, je osnovno šolo končala v Artičah in šolanje

nadaljevala v brežiški gimnaziji. Starši so imeli manjšo kmetijo. Ostala je doma in prijela za vsako delo. Spoznala je Vlada Cizlja iz Piršembrega. Ko se je njim poročila, je odšla za nekaj let na njegov dom. Rodila sta se njima dva sinova. S trdim delom sta kasneje kupila parcelo v Šentlenartu in si zgradila svoj dom.

Sinova sta odrasla, prišla do svojega poklica in si ustvarila družini.

Vlado in Pepca živita v svojem gospodinjstvu. Imata tri vnuke, vnukinje in pravnuka. Na njen rojstni dan smo jo obiskali predsednik in dva člana KO DIS Artiče.

Predsednik KO DIS Artiče
Karl Levak

IZVRŠNI ODBOR DIS

Predsednica:

Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednika:Albin Pražnikar, Zagorje
Anka Tominšek, Ljubljana**Člani:**Karmen Bailat, Celje
Teodor Colnar, Ankaran
Majda Cvetanovska, Maribor
Sabina Godnič, Komen
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Marjan Košak, Slov. Konjice
Hilda Marc, Ljubljana
Marijan Špegelj, Muta
Ivan Veble, Dobova
Rudi Zadnik, Škofja Loka

NADZORNI ODBOR

Veronika Kljun, Kočevje, predsednica
Karl Levak, Artiče
Jolanda Želj Erhard, Maribor

ČASTNO RAZSODIŠČE

mag. Franc Žnidaršič, predsednik, Trebnje
Majda Cvetanovska, Maribor
Ivan Kunej, Kozje
Terezija Repovž, Šentjanž
Milan Skledar, Ljubljana

SVET DIS

dr. Janko Prunk, predsednik, Ljubljana
Žiga Mikolič, Raka
Ana Pirc, Leskovec
ing. Vladimir Rostohar, Krško
Jožica Stezinar, Čatež ob Savi

Umrlí člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS	Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti	KO DIS	Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Artiče	Ivan BOGOVIČ	03.09.1931	08.07.2024	KO DIS Mozirje	Štefanija GLUŠIČ	21.12.1934	09.2024
	Milena FURLAN	29.10.1930	02.11.2024		Rozalija OŠEP	25.10.1934	05.2024
	Stanko MEDVED	20.04.1934	16.09.2024		Ana SUHOVRŠNIK	04.07.1932	02.2024
	Ivanka UREK	16.05.1938	28.08.2024	KO DIS Novo mesto	Ivan PEČNIK	02.02.1932	04.02.2025
KO DIS Bizeljsko	Vinko BOŽIČEK	10.02.1942	09.01.2024	KO DIS Ormož	Vladimir KOVAČIČ	19.08.1942	26.02.2025
	Marija KAJS	31.01.1936	03.03.2024	KO DIS Radeče	Karel BREGAR	06.11.1931	28.08.2024
	Antonija PREMELČ	06.05.1937	14.11.2024		Marija PLANINC	20.03.1940	02.09.2024
	Slavica PREVODNIK	04.06.1940	06.10.2024		Karolina SLAK	10.01.1939	29.09.2024
	Erik SLATNER	05.01.1937	22.10.2024		Gabrijela TITOVŠEK	19.03.1933	12.09.2024
	Boža ZUPANČIČ	21.12.1934	26.09.2024	KO DIS Radovljica	Jakob GALIČIČ	23.06.1936	25.12.2024
KO DIS Bistrica ob Sotli	Marija MAKOVEC	19.01.1939	07.06.2024		Tomaž MAJER	26.10.1936	11.03.2025
KO DIS Bled	Janez BELJAN	04.09.1928	01.12.2024		Pavla PRISTOV	16.01.1936	07.02.2025
KO DIS Celje	Antonija LAPORNIK	25.02.1944	02.09.2024	KO DIS Raka	Ivan NOVAK	15.02.1931	23.02.2025
	Suzana SKALAR	14.02.1932	14.01.2025		Martina ZORKO	29.03.1945	10.09.2024
	Alojzija PAPEŽ	21.06.1932	09.11.2024	KO DIS Sevnica	Breda DRENEK SOTOŠEK	18.10.1947	20.11.2024
	Feodor RESINOVIČ	27.04.1942	29.09.2024		Ervin JENE	09.06.1930	28.08.2024
	Frančiška TANC	02.12.1933	05.11.2024		Vida RADOVIČ KOS	28.09.1940	21.08.2024
KO DIS Dobova	Marija DRAC	23.05.1935	02.01.2025		Julčka SVAZIČ	31.03.1925	14.11.2024
	Sonja FURLAN	03.05.1937	14.01.2025	KO DIS Slovenj Gradec	Neda DEBELAK	15.01.1931	13.02.2025
	Reza TOPORIŠIČ	16.10.1936	21.11.2024		Vida PANJEK	25.05.1931	24.01.2025
	Jože UREK	08.01.1944	17.11.2024	KO DIS Šentjurij pod Kumom	Marija VODIŠEK	01.01.1943	17.01.2025
KO DIS Dole pri Litiji	Uršula ANŽIČ	09.10.1933	13.03.2025		Bogomir VRTAČNIK	09.11.1934	25.02.2025
	Cecilija JAMSEK	05.12.1932	24.09.2024	KO DIS Trbovlje	Marta ABDIČ	13.08.1933	18.11.2024
KO DIS Globoko – Pišce	Olga LESKOVSEK	20.06.1931	07.01.2025		Rozalija ANDROJNA	30.05.1926	01.12.2023
	Ljudmila PETAN	02.01.1931	19.01.2025		Rozalija BREŽNIK	25.08.1936	07.03.2022
KO DIS Jesenice	Katarina KLINAR	19.03.1928	24.01.2025		Vida FRANKO	21.09.1935	15.11.2022
KO DIS Kamnik	Rozalija BELOŠEVIČ	26.08.1939	23.02.2024		Silva GORENC	13.04.1957	01.11.2023
	Marija DOLINSEK	31.01.1933	03.12.2023		Ivana HAMLER	28.07.1939	20.02.2023
	Marija IPAVEC	05.11.1940	26.02.2024		Mavricij JANČIČ	13.01.1933	21.04.2023
	Anton KEŠNAR	17.01.1939	03.11.2024		Leopolda JESENŠEK	12.11.1931	20.10.2022
	Frančišek KODRA	05.10.1932	05.03.2024		Antonija JUREČIČ	29.04.1934	03.02.2024
	Alojzija LISEC	17.08.1934	06.09.2024		Ana KASTELIČ	05.01.1940	14.04.2024
	Jožef MAČEK	23.11.1933	25.03.2024		Angela KOVAC	09.12.1929	11.02.2022
	Valentina POGAČAR	14.02.1938	17.09.2024		Ljudmila MARTINČIČ	01.12.1927	23.12.2022
	Marija RAZPOTNIK	24.03.1928	16.10.2024		Stanislav MLAKAR	01.01.1924	13.04.2023
	Stanislava SODNIK	17.11.1942	22.02.2024		Ana NARBERGER	06.08.1931	09.12.2022
KO DIS Kapele	Jožefa SMREKAR	09.04.1929	22.1.2025		Franc POUH	05.01.1940	07.01.2024
KO DIS Komen	Ana ČERNE	20.10.1938	04.12.2024		Ciril ŠOTLAR	28.03.1941	05.11.2022
KO DIS Kranj	Zofija TEPINA	09.08.1944	12.01.2025		Ivan ŠPILEK	22.10.1941	01.09.2023
KO DIS Krška vas	Marica LUBŠINA	17.01.1933	12.04.2024		Ivan VABIČ	28.01.1927	26.09.2022
KO DIS Krško	Cecilija BOŽIČ	27.11.1938	12.02.2025		Stanislav WEISS	07.03.1937	31.12.2021
	Edvard BURŠIČ	11.10.1932	29.12.2024		Ivana VOZELJ	28.12.1929	08.05.2024
	Janez KUSELJ	05.12.1938	24.12.2024	KO DIS Velika Dolina	Martin GALIČ	07.10.1927	28.01.2024
	Ivana MOLAN	28.11.1935	24.01.2025		Antonija KOMOČAR	10.01.1933	06.12.2024
	Marija-Hedvika KAISER HOLMER	16.02.1935	19.02.2025		Franc LAZANSKI	01.10.1931	05.10.2024
KO DIS Lenart v Slovenskih Goricah	Desanka Ana KOŠMERL	11.04.1932	11.03.2024		Vida NOVOSELIČ	23.06.1936	10.08.2024
	Gizela VAKEJ	1931	19.02.2025		Nada ŠKRLEC	20.04.1936	17.04.2024
KO DIS Ljubljana Bežigrad	Aleksander SILA	20.06.1944	19.01.2025		Vladimir TOMŠE	10.03.1939	18.10.2024
	Valentin ZORKO	07.01.1934	20.10.2024	KO DIS Zagorje	Ana DOLINSEK	03.07.1928	02.12.2024
KO DIS Ljubljana Center	Radoslava PRIMON	26.02.1928	12.01.2025	KO DIS Zagreb	Antonija PODGORŠEK	26.05.1933	03.01.2025
KO DIS Ljubljana Moste Polje	Magda DERNOVŠEK	10.08.1930	04.2024				
	Ljudmila KAUCIČ	04.05.1935	01.2025				
	Ivanka LIKVIČ	25.12.1929	24.12.2024				
	Rozalija PEČENKO	31.07.1928	30.12.2024				
	Jožica POTOČAR	02.1928	2024				
	Milton VIDMAR	24.10.1926	2024				
KO DIS Ljubljana Vič Rudnik	Olga ŠKERL	01.08.1940	12.02.2025				
KO DIS Maribor - Tabor	Ludvik STAVANJA	06.08.1935	03.09.2024				

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:

Ivica Žnidaršič

Lektorica:

Brina Devetak

Tisk:

Tiskarna Januš

Naslov:

Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Einspielerjeva 6
telefon: 01 434 48 80
051 383 232
telefaks: 01 434 48 80email: drustvoizgnancev@siol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:

SI56 0222 2001 0570 920
Nova Ljubljanska banka

V 85. letu nas je zapustila Jožica Stezinar, dolgoletna članica finančne komisije DIS in dolgoletna predsednica KO DIS Čatež ob Savi. Od nje smo se poslovili 28. 1. 2025. Ohranili jo bomo v hvaležnem spominu!